

Vrouwenraad

Cybergeweld tegen
vrouwen en meisjes

CYBERGEWELD TEGEN VROUWEN EN MEISJES

DE HARDE FEITEN: CYBERGEWELD IN CIJFERS

Er is nog te weinig onderzoek gevoerd naar online geweld tegen vrouwen, maar toch zijn er een aantal onderzoeken die aantonen hoe ernstig dit probleem is. De cijfers spreken voor zich:

73 procent van de volwassen internetgebruikers was getuige van online geweld
40 procent was er zelf slachtoffer van

Er zijn verschillende vormen en gradaties van online geweld:

27 procent van de volwassen internetgebruikers kreeg te maken met vernederende of beledigende scheldnamen
8 procent werd al eens fysiek bedreigd
8 procent kreeg te maken met stalking
6 procent werd seksueel geïntimideerd online

Jongeren zijn extra kwetsbaar voor online geweld:

65 procent van de 18- tot 29-jarigen kreeg te maken met online geweld
Bij de 18- tot 24-jarigen gaat het zelfs over 70 procent

Maar vooral jonge vrouwen tussen 18 en 24 jaar krijgen te maken met online geweld:

26 procent van de jonge vrouwen (18 tot 24 jaar) kreeg te maken met online stalking en 25 procent met seksuele intimidatie.
Daarbij krijgen ze even vaak te maken met fysieke bedreigingen, langdurig lastigvallen, gebruik van scheldnamen en bewuste vernedering als hun mannelijke leeftijdsgenoten.

Onderzoek in Vlaanderen bij minderjarigen (13 tot 18 jaar) geeft gelijkaardige schokkende cijfers:

- 1 op 3 tienermeisjes werd slachtoffer van online seksuele intimidatie
- 1 op 5 tienermeisjes werd al eens 'hoer' of 'slet' genoemd op een online platform
- 7 procent kreeg al eens een seksueel getinte vraag die dwingend was of met bedreigingen erin
- 1 procent werd slachtoffer van het ongewild verspreiden van een foto met naakt of een seksueel impliciete foto werd ongewild verspreid

Het was de VN Broadband Commissie voor Digitale Ontwikkeling die de alarmbel in 2015 luidde. Het was het eerste internationale onderzoek naar online geweld. Een aantal belangrijke cijfers hieruit:

- 9 miljoen meisjes in Europa krijgen voor hun 15de verjaardag te maken met online geweld
- Vrouwen krijgen wereldwijd 27 keer meer te maken met online seksuele intimidatie dan mannen
- Slechts 26 procent van de politiediensten in de 86 bevroegde landen onderneemt gepaste actie tegen online geweld
- 1 op 5 vrouwen wereldwijd wonen in landen waar online geweld op vrouwen onbestraft blijft.

SOORTEN VAN ONLINE GEWELD

Hoewel de digitale wereld en het gebruik van nieuwe technologieën een bevrijdend en empowerend potentieel heeft, ondervinden vrouwen en meisjes daardoor ook verschillende vormen van geweld. De strategieën verschillen, maar het doel is hetzelfde: het vernederen, beschimpen, beangstigen, bedreigen en de mond snoeren van vrouwen en meisjes.

- **Cyberpesten** is het herhaaldelijk verspreiden van geruchten of beelden met het doel om iemand te vernederen of het zelfvertrouwen en de reputatie te ondermijnen.
- **Hacking** is het indringen in privécommunicatiemiddelen en –data zonder toestemming, bijvoorbeeld het overnemen van de webcam om zo beelden te kunnen maken van het slachtoffer.
- **Online persoonsimulatie** is het gebruiken van iemands naam en identiteit om die persoon te schaden, te bedreigen of fraude te plegen.
- **Seksistische hate speech** wordt door de Raad van Europa omschreven als ‘uitdrukkingen die haat op basis van geslacht verspreiden, aanwakkeren, promoten of rechtvaardigen.’ Het gaat bijvoorbeeld over de verkrachtings-, doods- en folterbedreigingen die vrouwen en meisjes online krijgen.
- **Online seksuele intimidatie** is het gebruik van digitale middelen om te communiceren met een persoon die hiervoor geen toestemming gegeven heeft. Het gaat over berichten, video’s, foto’s of grafische beelden van een seksuele aard bedoeld om vrouwen te belasteren, seksualiseren en vernederen, specifiek omdat het vrouwen zijn. Vaak gaat het over termen als ‘slet’, ‘hoer’, ‘bitch’ of wordt er ongevraagde commentaar op het uiterlijk van vrouwen gegeven.
- **Cyberstalking** is het online bespioneren van een persoon (of organisatie) en ongevraagd aanhoudende berichten sturen. Het gebeurt vaak in het verlengde van ‘offline’ stalking of intiempartnergeweld, maar vrouwen en meisjes krijgen soms ook te maken met onbekenden die hen online stalken.
- **Wraakporno** of ‘image-based sexual abuse’ gebeurt vaak in het verlengde van intiempartnergeweld. Een (ex-)partner deelt online privéfoto’s of -video’s van een seksuele aard om de andere (ex-)partner te vernederen en wraak te nemen. De beelden kunnen oorspronkelijk met toestemming gemaakt zijn binnen het vertrouwen van een relatie of overeenkomst. Soms zijn de foto’s of beelden ook onvrijwillig verkregen door hacking van de computer, het profiel op sociale media of de gsm van het slachtoffer. De gevolgen van image-based sexual abuse kunnen groot zijn omdat iedereen de beelden kan zien, bijvoorbeeld werkgevers of familie en vrienden van het slachtoffer.
90 procent van de slachtoffers van image-based sexual abuse zijn vrouwen. Websites en socialemediagroepen die specifiek toegewijd zijn aan wraakporno groeien als paddenstoelen uit de grond. Op deze websites delen daders niet alleen de beelden, maar ook de persoonlijke gegevens van de slachtoffers zoals naam, adres, werkgever en links naar hun online profielen.
- **Sextortion** is een vorm van seksuele uitbuiting of chantage. De dader overtuigt het slachtoffer om seksuele of intieme beelden door te sturen (= online grooming) en dreigt daarna om de beelden online te zetten als het slachtoffer niet met geld over de brug komt.

- **Doxxing** is een fenomeen waarbij privéinformatie over een persoon online opgezocht (of via hacking of bedreiging verkregen) en gepubliceerd wordt om hem/haar publiekelijk te vernederen. Het is een fenomeen dat gelinkt wordt aan online pesten, seksuele intimidatie, 'image-based sexual abuse' en sextortation.
- **Sexting als misbruik.** Zowel jongens als meisjes, mannen als vrouwen doen aan sexting, m.n. het delen van naakte of seksuele foto's via sociale media (Whatsapp, Snapchat). Maar jongens en mannen verspreiden tot drie keer vaker beelden die ze kregen zonder de toestemming van de andere persoon. Jongens en mannen sturen ook vaker ongevraagde seksuele foto's naar vrouwen en meisjes (de fameuze #dickpics).
- **Creepshots of digitaal voyeurism** is het nemen van foto's of het filmen van vrouwen in privéruimtes (kleedkamers van sportcentra, sauna, badkamers) en het delen van die beelden op websites of sociale media (vaak met de hashtag #creepshot). Voyeurs krijgen (seksuele) voldoening specifiek omdat de vrouwen niet weten dat ze gefotografeerd of gefilmd worden en hun privacy of beslissingsmacht geschonden wordt.
- **Online massa-aanval (mob attack)** is het fenomeen waarbij groepen van honderden, soms duizenden mensen systematisch een slachtoffer gaan aanvallen en hem/haar publiek vernederen. Denk bijvoorbeeld aan de manier waarop de slachtoffers van Bart De Pauw op sociale media aangepakt werden.

ONLINE GEWELD IN INTIEME RELATIES

De nieuwe technologieën creëren nieuwe manieren voor daders van partnergeweld om hun huidige of ex-partner lastig te vallen, te intimideren, te kwetsen en te controleren. Maar onderzoek van het European Institute for Gender Equality (EIGE) toont aan dat online geweld geen aparte categorie van geweld is maar zich eerder op het continuüm ervan bevindt. Zeker in intieme relaties volgt het online geweld dezelfde patronen als het geweld in de 'echte/offline' wereld.

De survey van Women's Aid, "Virtual World, Real Fear, Women's Aid report into online abuse, harassment and stalking" (2014) bracht de volgende cijfers aan het licht:

45 procent van de slachtoffers van partnergeweld geven aan dat ze gedurende hun relatie een of meer vormen van online geweld meemaakten.

48 procent geeft aan dat hun ex-partner online geweld pleegde na het verbreken van de relatie.

38 procent werd online gestalkt na het verbreken van de relatie.

75 procent was bezorgd omdat de politie niet wist hoe ze moesten reageren op het online geweld.

ONLINE TECHNOLOGIE EN (KINDER)PROSTITUTIE

De anonimiteit en schaalgrootte van het internet gaf de prostitutie, kinderprostitutie en mensenhandel een nieuwe boost. Het 'kopen' van meisjes en vrouwen online gaat gemakkelijk en er is weinig risico op vervolging. Meisjes en vrouwen worden ook online 'gegroomd', gelokt en gerekruteerd. Sommige websites publiceren advertenties naast hun gewone content en adverteren zo soms naar prostitutiesites en –fora. Veel van de bovenstaande vormen van online geweld zijn met andere woorden direct verbonden aan prostitutie en mensenhandel. Het maakt een performante opsporing en vervolging van online geweld des te belangrijker.

ONLINE SEKSUEEL GEWELD EN PORNOGRAFIE

Het internet maakte pornografie beschikbaar met een muisklik. Porno wordt meer en meer mainstream. 30 procent van al het internetverkeer heeft te maken met porno. De populariteit en wildgroei aan pornografische films heeft serieuze gevolgen voor de meisjes en vrouwen in de industrie die vaak uitgebuit en misbruikt worden, maar ook voor de 'consumenten'. Onderzoek toont aan dat pornografie geweld tegen vrouwen en meisjes normaliseert en gezonde (seksuele) relaties hindert. Steeds meer porno is extreem gewelddadig, vooral tegenover vrouwen. Vrouwen en meisjes in pornofilms worden geslagen, gedwongen tot seks met meerdere mannen, vernederd. 88,2 procent van de populairste pornoscènes bevatten agressiviteit en in 94 procent van de gevallen is die gericht tot vrouwen. Wraakporno is een veelvoorkomend thema, met titels als 'Submit your Bitch'. Porno seksualiseert en ontmenselijkt vrouwen en creëert en bevestigt zo een verkrachtingscultuur waar mannen recht hebben op seks en vrouwen dit moeten geven of hiertoe gedwongen moeten worden.

ONLINE GEWELD TEGEN FEMINISTEN

Het internet gaf een nieuwe boost aan het feminisme en heeft ervoor gezorgd dat een ruimer publiek toegang kreeg tot discussie en informatie. Feministen die online platforms zoals Twitter en Facebook gebruiken om feministische debatten te voeren, krijgen te kampen met specifiek online geweld. Onderzoek van het Centre for Crime and Justice Studies (R. Lewis, M. Rowe, C. Wiper, 2016) toont aan dat:

88 percent van de feministen op Twitter te maken kreeg met online intimidatie

60 percent van de feministen op Facebook te maken kreeg met online intimidatie

Dit onderzoek toont bovendien aan dat de intimidatie vaak van seksuele aard was met bedreigingen tot seksueel geweld (verkrachting of aanranding). Dit niet alleen verbaal, maar vaak ook met pornografische foto's of afbeeldingen. Vaak kruisen het seksisme en de misogynie van het online geweld met andere vormen van discriminatie zoals racisme en homofobie, waardoor sommige activisten nog kwetsbaarder zijn.

DE OORZAKEN

Online geweld is geen aparte soort van geweld maar bevindt zich op het continuüm van geweld op vrouwen en meisjes als resultaat van de genderongelijkheid in onze samenleving. Het is een reflectie van het geweld dat vrouwen en meisjes meemaken op straat, in relaties, op café, op het werk.

Net zoals in het 'echte' leven, worden vrouwen en meisjes gevisieerd omwille van hun sekse en de genderstereotypen in onze maatschappij. Daarnaast zijn bepaalde vrouwen en meisjes extra kwetsbaar voor online geweld: vrouwen uit de LGBTQ+ gemeenschap, vrouwen met een gekleurde huid, vrouwen in een sociaaleconomisch kwetsbare positie, vrouwen met een handicap, vrouwen die in afgelegen, rurale gebieden leven, vrouwen met een migratieachtergrond, vrouwen met verschillende trauma's, vrouwen met psychische gezondheidsproblemen, enz. Vrouwen en meisjes worden ook slachtoffer van (online) geweld door wat ze doen: feministen, artiesten, kunstenaressen, activisten, journalisten, politici, academici, bloggers, leerkrachten, enz. krijgen vaker te maken met online intimidatie, bedreigingen en stalking dan andere vrouwen.

PATRIARCHAAT EN VERKRACHTINGSCULTUUR

Net zoals in het 'echte' (de niet-virtuele) wereld wordt online geweld vaak onderschat of krijgt het slachtoffer de (gedeeltelijke) schuld. Online geweld wordt geminimaliseerd, genegeerd of belachelijk gemaakt. Dit terwijl geweld tegen vrouwen en meisjes een belangrijke onderliggende oorzaak heeft: het patriarchaat en de verkrachtingscultuur in onze samenleving.

We leven in een patriarchale wereld waar de macht en rollen tussen vrouwen en mannen ongelijk verdeeld zijn. Gendernormen rond mannelijkheid en vrouwelijkheid en de stereotypen rond seksualiteit maken een cultuur mogelijk waar verkrachting genormaliseerd is. Emilie Bushwald omschrijft in "Transforming a Rape Culture" (Milkweed Editions, 2005) een verkrachtingscultuur als "een complex geheel van normen die mannelijke seksuele agressie aanmoedigt en geweld tegen vrouwen steunt. Het is een samenleving waar geweld als sexy wordt aanzien en seksualiteit als gewelddadig. In een verkrachtingscultuur maken vrouwen een continuüm aan dreigend geweld mee, gaande van seksuele opmerkingen, tot seksuele aanrakingen tot verkrachting. Een verkrachtingscultuur tolereert fysiek en emotioneel geweld tegen vrouw en beschouwt het zelfs als de norm... In een verkrachtingscultuur gaan zowel mannen als vrouwen ervan uit dat seksueel geweld een onvermijdelijk deel van het leven is."

De Women's Center van Marshall University somt in "What is Rape Culture" de karakteristieken van een verkrachtingscultuur op:

- De schuld bij het slachtoffer leggen: 'ze vroeg erom, ze gedroeg of kleepte zich uitdagend, ...' Dit noemen we ook 'victim-blaming.'
- De kleding, gedrag, psychische toestand, motieven en verleden van het slachtoffer publiekelijk bekend maken en analyseren. Opnieuw: victim-blaming.
- Minimaliseren van seksueel geweld: 'mannen blijven mannen.'
- Expliciete seksuele humor.
- Tolereren en minimaliseren van seksuele intimidatie.
- Valse verkrachtingsbeschuldigingen opblazen of gebruiken om verkrachting te minimaliseren.
- Zinloos geweld tegen vrouwen en meisjes in films en op televisie.
- 'Mannelijkheid' associëren met dominantie en seksuele agressie.
- 'Vrouwelijkheid' associëren met onderdanigheid en seksuele passiviteit.

- Druk op mannen om te 'scoren'.
- Druk op vrouwen om niet 'frigide' te lijken, maar sexy.
- Veronderstellen dat alleen promiscue vrouwen verkracht worden.
- Veronderstellen dat mannen niet verkracht worden of dat enkel 'zwakke' mannen of homoseksuelen verkracht kunnen worden.
- Vrouwen en meisjes leren hoe ze verkrachting kunnen vermijden, maar mannen en jongens niet leren dat verkrachting en seksuele intimidatie niet mogen.

DE TECH INDUSTRIE IS EEN MANNENWERELD

De Tech industrie is vormgegeven door en voor mannen. Het Adviescomité voor Gelijke Kansen van de Europese Commissie geeft de volgende cijfers:

Slechts 9 op de 100 Europese app-ontwikkelaars is een vrouw.

Slechts 19 procent van de IT managers is een vrouw.

Slechts 19 procent van de IT ondernemers is een vrouw.

Minder dan 30 procent van de werknemers in de IT wereld is een vrouw.

De Elephant in the Valley survey onderzoekt de gendergap in Silicon Valley's Tech bedrijven en stelde vast dat:

90 procent van de geïnterviewde vrouwen was getuige van seksistisch gedrag op kantoor of op conferenties

87 procent kreeg zelf te maken met seksistisch gedrag

DE AARD VAN DE VIRTUELE WERELD

Het internet is eindeloos en zonder grenzen. Die schaalgrootte, gecombineerd met de anonimiteit en het gebrek aan regulering vanuit internetproviders en de overheden, maakt de weg vrij voor geweld. Vaak beschouwen mensen en overheden de virtuele wereld als 'niet echt', iets dat los staat van de 'echte' wereld.

Onderzoek van de Universiteit Antwerpen wijst uit dat netwerkproviders vaak niet reageren op seksuele intimidatie, ook als die aangegeven wordt door het slachtoffer of getuigen. Slechts in 29,4 procent van de gevallen werden de seksueel intimiderende inhoud verwijderd door de netwerkprovider. In alle andere gevallen bleef de inhoud online staan.

'Toestemming' is een vaag en moeilijk begrip in de virtuele wereld. Je kan toestemming geven om je foto op je persoonlijke pagina te delen of in een privégesprek met iemand, maar het is iets anders als de ontvanger die foto of beelden verder gaat delen. Je geeft hier geen toestemming voor en het gebeurt dus tegen je wil in.

Toch zien veel mensen geen graten in het delen van intieme foto's of beelden zonder dat ze hier toestemming voor kregen van de persoon in kwestie. In Denemarken werden duizenden jongeren aangeklaagd voor het verspreiden van een seksfilmpje op Facebook en online fora. Vele jongeren waren zich niet bewust van de ernst en zagen het minderjarige meisje dat verkracht werd niet als een slachtoffer. De zaak leidde in Denemarken tot veel furore maar was ook een wake-up-call die het maatschappelijke debat over het delen van seksuele foto's en beelden online op gang bracht.

Tot slot bestaat er een debat rond vrije meningsuiting op het internet. Uiteraard is het belangrijk dat we dit recht respecteren, maar het kan nooit misbruikt worden om (online) geweld tegen vrouwen en meisjes toe te laten.

DE GEVOLGEN VOOR DE SLACHTOFFERS

Net zoals andere vormen van geweld, zorgt online geweld voor stress, trauma, angst, slaapstoornissen en depressie. De impact van online geweld op de gezondheid van vrouwen mag dus niet onderschat worden.

Het onderzoek van Pew Research Center stelde het volgende vast:

27 procent van de respondenten was extreem of heel erg aangegrepen en verontrust door het geweld.

37 procent van wie seksueel geïntimideerd, gestalkt of fysiek bedreigd werd, was extreem of heel erg aangegrepen, in vergelijking met 19 procent van zij die 'enkel' te maken kreeg met scheldnamen.

1 op 3 van de respondenten die te maken kreeg met fysieke bedreigingen of stalking geeft aan reputatieschade geleden te hebben, in vergelijking met 15 procent van zij die te maken kregen met scheldnamen.

Daarnaast kan ook de autonomie van vrouwen aangetast worden. Het gevoel niet meer veilig te zijn, zowel online als in de 'echte' wereld. Sommige slachtoffers zullen zichzelf censureren of blijven weg van bepaalde sites en platforms. Als ze zich angstig voelen over geweld in de 'echte' wereld, gaan ze soms ook bepaalde plaatsen vermijden. Het resultaat is dat veel slachtoffers geïsoleerd geraken en zich niet meer vrij voelen om te doen en laten wat ze willen.

"When women speak up about being attacked online, they are frequently instructed to stop complaining and toughen up. "It's just words", they are told. "It's just the internet." (...) but gendered hate speech online has significant offline consequences. Female targets suffer socially, psychologically, financially and politically. Gendered cyberhate is having a chilling effect in that some women are self-censoring, writing anonymously or under pseudonyms or withdrawing partly or completely from the internet. Further, more and more attacks which began exclusively online are spilling into offline domains."

Emma Jane, "Misogyny online, a short (and brut) history", Sage Swifts, 2017

De reputatieschade en het sociaal isolement waar slachtoffers van online geweld mee kampen, heeft daarbij een gevolg voor hun kansen op de arbeidsmarkt.

“To be disconnected from technology in the 21st century, it’s like having your freedom disrupted: your right to work, your right to meet people, your right to learn, your freedom of speech. So if women become so intimidated and traumatized from the experiences they may have, it’s a whole world that will be lost to them for the rest of their life.”

Phumzile Mlambo-Ngcuka, vice-secretaris-generaal van de Verenigde Naties en administratief directeur van UN WOMen

ACTIE ONDERNEMEN TEGEN ONLINE GEWELD

Het onderzoek van Pew Research Center bevroeg de respondenten over de acties die ze ondernamen als ze geconfronteerd werden met online geweld:

60 procent van de slachtoffers hebben het meest recente incident genegeerd.

40 procent ondernam actie.

Veel slachtoffers van online geweld minimaliseren hun ervaringen, zelfs als het gaat over doodsof verkrachtingsbedreigingen of stalking.

Wie toch actie ondernam tegen het online geweld deed dat op verschillende manieren:

47 procent confronteerde de persoon online

44 procent ‘unfriended’ of blokkeerde de persoon

22 procent gaf de persoon aan bij de website of platform provider

18 procent bediscussieerde het incident online om steun te krijgen van anderen

13 procent veranderde van gebruikersnaam of verwijderde zijn/haar profiel

10 procent trok zich terug van een online platform of forum

8 procent ging niet langer naar specifieke offline/niet-virtuele events of plaatsen

5 procent gaf het incident aan bij de politie

BELGISCHE WETGEVING

Verskillende vormen van online geweld zijn strafbaar onder Wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie, bijvoorbeeld in het geval van stalking, laster en eerroof, iemand beledigen met tekst en beeld, afpersing of hacking.

Meer info: <https://mediawijs.be/dossiers/dossier-cyberpesten/cyberpesten-wet>

Daarnaast zijn er nog een aantal specifieke vormen van online geweld strafbaar:

- Kinderpornografie, meer info: <http://www.childfocus.be/nl/seksuele-uitbuiting/kinderpornografie/belgische-wetgeving>
- Kinderprostitutie, meer info: <http://www.childfocus.be/nl/seksuele-uitbuiting/kinderprostitutie/kinderprostitutie>
- Sextortion, meer info: <http://www.childfocus.be/nl/seksuele-uitbuiting/sextortion>
- (Online) grooming, meer info: <http://www.childfocus.be/nl/seksuele-uitbuiting/grooming>
- Bepaalde soorten porno als er bijvoorbeeld geen toestemming gegeven is door de personen in beeld, als het gaat over minderjarigen, meer info: <https://www.seksualiteit.be/misbruik/misbruik-en-wet/strafbare-porno>

MEER LEZEN

De Keseredy Walter S. en Schwartz Martin D., "Thinking Sociologically About Image-Based Sexual Abuse: The Contribution of Male Peer Support Theory" (21December 2016)

<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/2374623816684692>

EIGE, "Cyber violence against women and girls" (2017) <http://eige.europa.eu/rdc/eige-publications/cyber-violence-against-women-and-girls>

European Union Agency for Fundamental Rights, "Violence against women: an EU-wide survey" (2014)

<http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-euwide-survey>

European Women's Lobby, Report #HerNetHerRights Mapping the State of Online Violence against Women and Girls in Europe (2017) https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/hernetherrights_report_2017_for_web.pdf

Kimble M.R., "Online Gendered Harassment and Violence, Naming the Harm and Punishing the Behavior", University of Michigan (2016) <http://bit.ly/2undEAK>

Kulager F., "Een seksfilmpje doorsturen is niet onschuldig" in De Correspondent

https://decorrespondent.nl/8431/een-seksfilmpje-doorsturen-is-niet-onschuldig-dus-komen-1-004-deense-jongeren-voor-de-rechter/642122732548-eb6fc862?pk_campaign=proefmail&pk_kwd=deens-artikel&utm_source=De+Correspondent&utm_campaign=4d3caa9f74-EMAIL_CAMPAIGN_2018_06_27_09_02&utm_medium=email&utm_term=0_d5461ddbe9-4d3caa9f74-86859189&mc_cid=4d3caa9f74&mc_eid=d42a2f4af6

Laxton, C., Women's Aid, "Virtual World, Real Fear, Women's Aid report into online abuse, harassment and stalking" (2014) <http://bit.ly/2h0W4OX>

Lewis R., Rowe M., Wiper C., "Online Abuse of Feminists as An Emerging form of Violence Against Women and Girls", The British Journal of Criminology (1 November 2017) <https://academic.oup.com/bjc/article-lookup/doi/10.1093/bjc/azw073>

Marshall University, Women's Center, "What is Rape Culture" <http://www.marshall.edu/wcenter/sexual-assault/rape-culture/>

Pew Research Center, "Online Harassment" (2014) <http://www.pewinternet.org/2014/10/22/online-harassment/>

UN Broadband Commission for Digital Development, "Cyber Violence Against Women and Girls: A World- Wide Wake-Up Call" (2015) http://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/library/publications/2015/cyber_violence_gender%20report.pdf?vs=4259

Van Royen K., Poels K., Vandebosch H., "Help, I am losing control! Examining the reporting of sexual harassment by adolescents to social networking sites" (2016)

<http://hdl.handle.net/10067/1315470151162165141>